145 06.

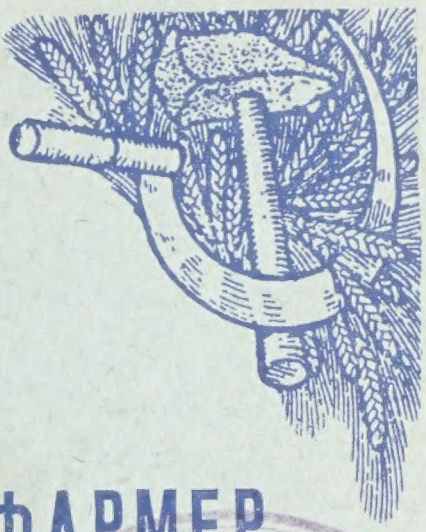

М. Ш.

РОБІТНИК І ФАРМЕР

INCORPORATED 1924 Saskatoon, Sask. No. 31

Ціна 5 центів.

Накладом
"УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ"
Віннїпеґ, Ман., Канада.
1922.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
University of Toronto

https://archive.org/details/robitnykifarmer00msh

М. Ш.

РОБІТНИК І ФАРМЕР

ЦІНА 5 ЦЕНТІВ.

Накладом
"УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ"
Віннїпеґ, Ман., Канада.
1922.

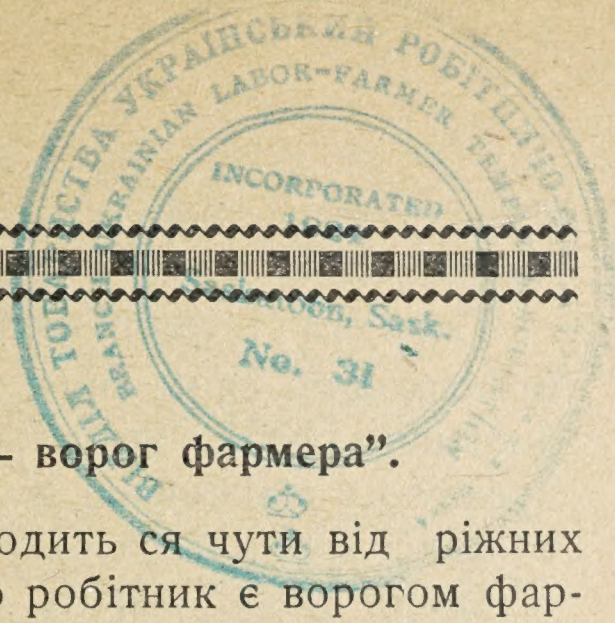

"Робітник — ворог фармера".

Дуже часто приходить ся чути від ріжних "добрих людий", що робітник є ворогом фармера. Говорять се, розуміють ся, такі люди, які є заінтересовані в поширюваню поганих відносин і ворожнечі між фармерами і робітниками. Про тих "добрих людий", що таке говорять, ми скажемо дещо пізнїйше, а покищо ми розглянемо все те, чим сї люди мотивують своє твердженє, що робітник є ворогом фармера.

Перше всего вони кажуть: фабричний робітник, вуглекоп, чи той, що працює при зелїзницях та в лїсах, не має нї лому, нї дому. Його маєток — се все те, що в нему і на нему. Тому він нїчим не дорожить; про него хай падуть дощі чи не падуть; хай гине фармерська худоба, або жиє; хай вибиває град збіже, або не вибиває; хай фармер сушить собі голову, як захистити збіже від ранних морозів, або нехай воно вимерзає — про се фабричного робітника, вуглекопа чи зелїзничника "голова не болить".

Значить, ті "добрі люди" представляють робітника в очах фармера — байдужним, невтральним, про якого на фармі хоч і траві не рости.

Та на сім ті "добрі люди" не ограничують ся. Їм розходить ся не лише о те, щоб представити робітника перед фармером, як чоловіка байдужного в відношеню до його інтересів, до його долї, але як його очевидного ворога. Тому ті "добрі люди" кажуть дальше фармерови: — Бачиш, фармерю, ти жалуєш ся, що всї річи, яких ти потребуєш на фармі — плуг, борони, трактор, віз і вся инша рільнича машинерія, всї потрібні хатні знаряди, вуголь, дерево для будівлї — все те, що ти мусиш купувати, є таке дороге. Але ти не знаєш, чому воно таке дороге? А ось воно чому: робітник, той що працює у фарбицї, де виробляють ся рільничі знаряди, вуглекоп, лїсовий робітник, зелїзничник — всї вони дуже часто страйкують, виборюють собі більшу платню, коротший день працї і тому фабрикант примушений повисшати цїну на рільничі знаряди; тому властитель копальнї примушений повисшати цїну на вуголь; тому повисшаєть ся цїну на будівельні матеріяли, хатні знаряди; тому зелїзничі компанії повисшають оплату за перевіз твого збіжа, худоби і т. д. і т. д.

А все через те, що робітникови зовсім байдуже, що фармер відтак буде дорого платити за всї потрібні йому річи. Він, робітник,

знає лише одно — робити як найменше годин і діставати якнайбільшу платню.

"Фармер, — ворог робітника".

Та ті "добрі люди" не задовольняють ся "доказуванєм" фармерови, що робітник є його ворогом; їм ще треба натроюдити робітника проти фармера. Отже треба "доказати" також робітникови, що фармер є ворогом робітника. Коли фармер і робітник будуть взаїмно дивитись на себе як на ворогів, тоді ціль "добрих людий" осягнена.

А тепер ми скажемо, як ті "добрі люди", що вчера представляли фармерови робітника як ворога, нині так само представляють робітникови фармера, як його ворога.

Фабричний робітник, вуглекоп, лїсовий робітник чи зелїзничник не страйкують з роскоші. На страйк їх гонять економічні обставини: нужда, дорожнеча житя в містї, в кемпі, на зелїзниці, на яке їм не вистарчає одержуваної заробітної платнї; тяжкі умовини і довгі години працї в душній, задимленій фабрицї, де робітник поробивши кілька лїт підриває своє здоровлє і дістає сухоти. У копальнях вугля сирість, брак свіжого повітря, страшна підземна небезпека, особливо в копальнях де є ґази, часті

експльозії, завали, які в наслїдку забирають з собою великі жертви — і все се в великій більшости случаїв дїеть ся тільки тому, що властитель фабрики не клопочеть ся тим, щоб полїпшити умовини праці робітника, що властитель майни не клопочеть ся тим, щоб устроїти сильні вентилятори в копальні вугля, щоб поставити внутрі сильні підпори. Як і першому, так і другому розходить ся тільки о те, щоб робітник якнайбільше випродукував, при якнайменшій затратї средств (гроша) зі сторони фабриканта, та щоб в сей спосіб мати як найбільше зиску.

І от кождий крок до полїпшеня своєї долї робітник мусить завойовувати страйком, тобто тяжкою боротьбою, яка коштує його великі жертви, а дуже часто він віддає в тій боротьбі і своє житє.

Але найголовнїйшою причиною страйків є дорожнеча житя. Средства поживи дорогі і робітникови, а ще сїмейному, не вистарчає його заробітної платнї на житє і він страйкує, домагаючись її повисшеня.

От тодї то приходять до робітника "добрі люди" і кажуть йому таке:

— І який же ти, робітнику, нерозумний. Хіба-ж се фабрикант винен, що средства поживи

такі дорогі? Хіба-ж ти не бачиш, хто продукує средства поживи: фабрикант, чи фармер?

— Розуміеть ся, що фармер, — каже робітник.

— Тож бо то й є. Фармер виробляє средства поживи, фармер на них і ціну накладає. Фармерови зовсім байдужісенько, що в твоїм, робітнику, жолудку порожно, хоч возом в него заїзджай. Фармер завтрішним днем не журить ся, так як ти. Йому вродило і він спокійний. Він має свій хліб, свою бараболю, своє мясо, сир, масло, яйця. А ти, робітнику, мусиш знати пословицю, що ситий голодного не знає. Отже фармер твого голоду також не знає і не хоче знати. Він править високу ціну за пшеницю, бараболї, худобу, масло, яйця, одним словом — за всї фармерські продукти. Єсли мійські торговцї не хочуть дати йому таку ціну, яку він править, то фармер каже: Нехай зогниє, а не дам по такій ціні. Збіжем та бараболею буду кормити худобу та безроги, нехай вони собі здоровенькі брикають до того часу, поки мійські паничики не виголоднять ся, а тодї вони дадуть менї таку ціну за мої продукти, яку я схочу.

— Ось бачиш, робітнику, хто спричинює дорожнечу, настановляючи високі ціни на спожив-

чі продукти, яких ти, робітнику, так дуже потребуєш, — кажуть робітникови "добрі люди". Фармер! А ти такий невдячний. Не розібравшись, хто правий, а хто винуватий, жадаєш від фабриканта побільшеня заробітної платні, який в дорожнечі поживи богу душу винен. Се все робота фармера. Іди та з ним правуй ся. Він, голубчику, фармер є твоїм лютим ворогом.

Робітник і фармер — взаїмні приятелї.

Отже, що лишаєть ся робити фармерови і робітникови після того, як вони повірили словам тих "добрих люрий"? Виходить, нїчого иншого, як ворогувати і при помочи "добрих людий" поборювати себе взаїмно.

Тимчасом, пригляньмо ся близше, чи все те правда, що "добрі люди" наговорили фармерови і робітникови. Коли вдумаємо ся в значінє праці фармера і робітника, то побачимо, що обидва вони — і фармер і робітник — є тими головними чинниками в суспільстві, які продукують все найпотрібнїйше для житя. Єсли-б сталo ся таке чудо, що фармер і робітник перестали-б працювати у всїх галузях промислу хоч на пару місяців, то всї оті високовчені — професори, адвокати, доктори, ґенерали, артисти, писменники, редактори, попи, всї бизнесмени,

і найбогатші фабриканти виздихалиб з голоду, або булиб примушені, закачавши рукави, братись до роботи.

Алеж вони не вміють нїчого робити. За них і на них працює робітник і фармер. Многі з них думають, що "порк-чапс" родить ся в бучернї, а вуголь сам сиплеть ся з копальнї до ваґона, або дорогі річи, якими вони орудують, виробляє сама фабрика.

Отже коли ми вдумаємо ся в значінє працї фармера і робітника, то побачимо, що вони обидва, як найконечнїйші чинники в суспільстві, зовсїм не можуть бути один другому ворогами, а навпаки, приятелями. Аджеж, скажемо, єслиб стало ся таке, що котрого небудь одного з сих чинників не стало, то тодї другий чинник лишив би ся безрадний. Не сталоб, скажім, яким чудом фармерів, то всї мешканцї міст вигинулиб з голоду, бо не булоб кому продукувати споживчих средств. Абож, колиб зі світа зникли робітники у всїх галузях промислу, сталиб фабрики, копальнї, завмер би рух на зелїзницях. І щож тодї? Знова таки мешканцї міста вигинулиб з голоду, а фармерам прийшлось би жити допотопним способом.

Отже як бачимо, фармер і робітник є між собою дуже близько споріднені, як два рідні бра-

ти — сини праці, і знищити котрого небудь з них, се все одно, що відрубати здоровому чоловікови одну ногу. А нам відомо, що ноги в чоловіка є найбільшими між собою приятелями: єсли одна нога поховзнеть ся і чоловік готов упасти, то друга нога всїма силами стараєть ся до сего не допустити. Вона приходить на поміч тій нозї, що поховзнулась і виратовує чоловіка.

Хто і як купує у фармера продукти.

Якжеж тепер буде з "доказами" "добрих людий", які "доказали" фармерови і робітникови, як 2 + 2 = 5, що оба вони є собі лютими воромаги?

В тім то й річ, що 2 + 2 не є 5, а 4. Тому то ми ставимо тих "добрих людий" в знаки наведеня, бо вони такими добрими не є. Воно тільки на перший погляд так видаєть ся, коли дивити ся на їх "докази" поверховно, що фармерство і робітництво є взаїмними ворогами. Але коли ми вглянемо в сю справу глибше, то побачимо, що справа маєть ся зовсїм противно.

Дїло в тім, що ні фармер робітникови, ні робітник фармерови безпосередно продуктів своєї праці не продають. А дальше, що ні фармер, ні робітник цїни на свої продукти не визначу-

ють. Се все робить хтось невидимий, що є посередником між фармером і робітником.

Але, коли сей посередник є невидимий для темного, несвідомого фармера та робітника, то для свідомих фармерів і робітників він є аж занадто видимий. Сим посередником, котрий продає фармерови продукти робітничої праці, а робітникови — продукти фармерової праці, і який визначує ціну на всї ті продукти є богатий капіталїст-комерсант. Се є трост, або велика компанія, яка складаєть ся з богачів-фабрикантів, торговців, та банкирів. Ми будемо її називати скороченою назвою — капіталїст-комерсант.

— Алеж де там,—зарепетує несвідомий фармер, — таж я того богатого капіталїста-комерсанта нїколи в житю на очи не бачив. Що тут хтось верзе менї якісь нїсенїтницї. Капіталїст-комерсант жиє десь в чорта в зубах і не знає навіть, що я, фармер, істную на світї, а менї хтось має казати, що він визначує ціну на мої продукти.

А хтож у тебе, фармерю, купує твої продукти?

— Та ось приїзджає з міста якийсь голодрига автомобілем з одним оком, або тарадайкою з одним конем і купує: бараболї, кури, гуси мо-

локо (масла не хоче, бо каже, що сам собі зробить), худобу, безроги і таке инше. Збіже я везу до елевейтора, в якім сидить і важить мій знакомий, а якогось там капіталіста-комерсанта чорт в очи бачить.

А чи той голодрига, що приїзджає з міста до тебе, фармерю, купувати яйця, бараболі, безроги і рогатий скот, чи він купує їх для себе?

— Та де там... Та його розперлоб, як би він сам стільки спожив. Мабуть перепродує.

А чи той твій, фармерю, знакомий, що сидить в елевейторі і важить твоє збіже та видає тобі на него квітанції, чи він є власником того елевейтора?

— Власником?.. Мой, та то голота, не має цента за пазухою, бо все в кулї програє та віддає на самогонку. Та де йому бути власником елевейтора. Він служить в компанії.

В компанії? А хто то є та компанія? З кого вона складаєть ся? Зі злидняків чи з богачів?

— А що тут ставити менї такі глупі питаня. Де хто бачив, щоб злидняки могли понабудовувати тисячі елевейторів між фармерами... Злидняк же не має гроший. А понабудовували елевейтори лише ті, що мають гроші — богачі.

А чомуж ти, фармерю, казав, що капіталіст-

комерсант жиє десь в чорта в зубах і навіть не знає, що ти істнуєш на світї? Тепер же сам кажеш, що елевейтори понабудовувала між фармерами компанїя, яка складаєть ся з богачів.

Тож бо то й є. Ти, фармерю, нїколи не побачиш на очи того богатого капіталїста-комерсанта, як так само нїколи не бачить його і фабричний робітник, однак той богач дуже добре памятає про тебе, фармерю, і про робітника. Так памятає, що він тебе, фармерю, і на печі знайде, особливо, єсли ти завинив йому за рільничі знаряди, або коли він хоче купити твої продукти, щоби на них заробити.

І тому, не робить ріжницї, кому ти, фармерю, продаєш свої продукти — чи тому, що приїзджає до тебе автомобілем з одним оком, чи тому, що сидить в елевейторі — то все одно всї ті продукти йдуть до складу капіталїста-комерсанта. А ті, що їздять між фармерами та скуповлюють сї продукти, є лише наймитами, або як вони себе звуть — аґентами того капіталїста-комерсанта.

Чи знаєш ти, фармерю, кілько є тих аґентів? Є їх до чортового батька і ще один лишнїй. Є їх більше як треба. І всї вони не сїють, не орють, не працюють нї в фабрицї, нї в копальнї вугля, а жиють далеко лїпше як ти, фармерю, або ро-

бітник. Живуть вони тільки з "комішену", який вони дістають від компанії за те, що дешево виторгували в тебе, фармерю, продукти, а дорого продали тобі рільничі знаряди.

Все, що вони купують в тебе, фармерю, вони не продають впрост робітникам в місті, а віддають до складу капіталіста-комерсанта. Бо вони купують не за свої а за його гроші. Все, що вони продають тобі, фармерю, вони не беруть його з рук робітників, а зі складу капіталіста-фабриканта.

Отже виходить таке: всі твої, фармерю, продукти йдуть до рук дрібного аґента, той, заробивши на них, передає їх більшому аґентови, більший аґент, заробивши на тих продуктах більше (тому він і більший, що більше заробляє) передає їх до складу капіталіста-комерсанта, котрий передержує твої продукти в своїх елевейторах, "колд стороедж-ах" і т. д. до тої пори, поки на них нема великого попиту, та поки не можна на них заробити доброго зиску.

Хто і як продає фармерські і робітничі продукти.

Та на тім ще справа не скінчила ся. Капіталіст-комерсант сам тих продуктів не зїсть. Сї

продукти має їсти мійський робітник і мійське населенє взагалї. Але дїло в тім, що робітник не піде впрост до складу капіталїста-комерсанта купувати ті продукти, так як і ти, фармерю, не підеш до фабрики, купувати плуга. Капіталїст-комерсант не хоче морочити собі голову кількома фунтами бараболь, чи парою тузинів яєць, які робітник прийшов би до його складу купувати.

Для сего в містї є повно ріжних гуртових і дрібних "бизнесменів". Де не повернись, на всїх вулицях, на всїх вуглах повно крамниць, крамниць і ще крамниць. В тих крамницях і крамничках є повно всяких продуктів і фармерських і робітничих.

Звідки-ж і як сї продукти попадають до тих крамниць? А ось як: капіталїст-комерсант має аґентів і в містї, які так само працюють для того капіталїста-комерсанта, як і ті, що їздять по фармах, тобто, за "комішен". Вони бігають від одного гуртового продавця до другого і збирають замовленя на ріжні продукти, які відтак доставляєть ся до гуртових складів в містї. Для гуртових торговців працюють також тисячі аґентів за "комішен". Ті аґенти снують ся день в день по всїх крамницях і питають дрібного бизнесмена, чи не треба йому бараболь, капу-

сти, мяса, масла, яєць і т. д. Назбиравши таких замовлень, аґент подає їх до гуртового складу, а звідтам вже розвозять робітники всї ті продукти по крамницях. А робітник йде до крамницї і купує сї продукти.

Але, фармерю! Єслиб ти знав, яку цїну платить робітник за ті твої продукти в крамницї дрібного торговця. Він платить за них в чотири, або пять разів дорозше від тої цїни, за яку ти, фармерю, їх продав. Та й продукти ті вже напів зогнилі: яйця смердячі, масло стухле, бараболї зівялі; бо сї продукти лежали на складї капіталїста-комерсанта деякі півроку, а деякі — як напримір яйця, то рік і два.

Чому ті продукти такі дорогі в містї?

А ось чому: кождий аґент, гуртовий і дрібний торговцї мусять на тих продуктах щось заробити. Та ще й так заробити, щоб могли собі по панськи жити.

А щож доперва сказати про самого капіталїста-комерсанта, який має побудовані в містї величезні склади, через котрі всї ті продукти переходять і на службі в якого товплять ся всї ті тисячі аґентів. Той, фармерю, комерсант заробляє найбільше. З тих зарібків він понабудовував у всїх великих містах величезні будинки для складів, які коштують сотки тисяч долярів.

І в тих складах, колд-стореджах, лежать ті продукти цілими роками.

Ось так то маєть ся справа з продуктами твоєї, фармерю, праці.

Точнісенько так саме маєть ся справа і з продуктами робітничої праці. Робітник працює у фабриці, де коло него повно панських наймитів — наглядачів, які цілими днями тільки те й роблять, що пострамлявши руки в кишені, ходять у фабриці з одного кінця в другий та поглядають своїм собачим оком на робітника, чи його руки добре ходять коло машини.

Крім того, фабрикант утримує цілу зграю ріжних управителів, інжінєрів, техніків, писарів повні офіси і аґентів. І на всіх них робітник мусить робити.

Всі ті продукти робітничої праці йдуть з фабрики до гуртових складів; з гуртових складів йдуть до менших складів в фармерських місточках. А там хто їх продає? Той же самий аґент. Так же само за "комішен".

Він такою солодкою мовою говорить до фармера, даючи йому і плуга, і трактора, і жниварку, і навіть машину до молоченя збіжа — на виплат.

А то вже раз гарний чоловік той аґент, — думає собі фармер. Нїчого я йому, здаєть ся, та-

кого доброго ніколи не зробив, а він менї робить таку ласку. Справдї, гарний чоловік. І бере фармер в аґента на виплат рільничі машини. Оре, сіє, працює ними на полї від ночі до ночі. Аж ось вже збіже почало підростати. Аґент навідав ся, похвалив збіже і фармера і поїхав дальше. За гроші анї слова. Що не кажи, а таки гарний з него чоловік.

Аж ось фармер починає молотити. Фармер молотить, а аґент за довг збіже забирає. І такі довгі пальцї в того аґента, що нїкуди від них фармер не втече. Повезе фармер збіже до елевейтора, а знакомий елевейторщик, принявши збіже, не дає фармерови квітанції. На твоє збіже, каже, наложений "морґедж". Дістане фармер квітанцію від елевейторщика, то знова у банку не хочуть видати гроший. Тут, кажуть, був аґент і казав, що ти йому за машини не заплатив.

Почухав ся фармер там, де не свербить, вилаяв ся так сердечно, що аж на небі душно стало і поплентав ся з порожними руками до дому. І не диво. Хоч бери через прокляті машини та фарми зрікай ся.

В чім же корінь лиха?

Приходять тодї знова до фармера "добрі лю-

ди" і кажуть: все те лихо спало на тебе, фармерю, через робітника. Страйкує він, проклятий, жадає більшої платні, коротшого дня праці, тому то і машини в двоє або в троє дорозші. Все через робітника ти, фармерю, мусиш переплачувати. Через робітника ти і в довгах за машини.

Прийде робітник до крамниці купувати зівялі бараболї, або смердячі яйця і платить за них дорого.

— І чому так все дорого? — питає він ганделеса-бизнесмена.

— А щож то я їх випродуковую, що я маю їх тобі дармо чи за півдармо віддавати? — відповідає робітникоми бизнесмен. — Фармер править за них дорого з мене, то мушу я їх дорого й продавати. Я й так нїчого на них не заробляю. Що заплатив за них сам, за таку саму цїну й продаю.

Ганделес і словом не загикнеть ся про те, що ті продукти перейшли через десяті руки, поки попали до него до крамниці і всї ті руки на них заробили. Аґент, що продає фармерови машини, також нїчого не скаже про те, скільки дармоїдних пявок заробили на тій машинї, в тім числї і він сам, поки ті машини дійшли до фармера.

Отже хто є головним виновником того, що фармер продає свої продукти за півдармо, а робітник в місті платить за них так дорого? Або хто є виновником того, що фабричному робітникови не вистарчає заробітку на сяке таке людське житє, а фармер за продукти праці робітника платить так дорого?

Виновником є той, хто має і вдержує в своїх руках в цїли визиску средства продукції. Винен є той, хто має в своїх руках фабрики, заводи, зелїзниці, всяку фармерську машинерію, елевейтори і т. д.

А хтож се має? Се має в своїх руках капіталїст-визискувач: фабрикант, комерсант, банкир, їхні компанії, синдикати, трости. Капіталїст має в своїх руках всї средства продукції і він є паном цїлого краю. Він регулює цїни на всї фармерські і робітничі продукти. Він є властителем копалень і лїсів. Він платить вуглекопови 50 цт. за тон вугля, який вуглекоп лежачи надовбує, а в місті чи фармерови продає той тон вугля по $10.00, і $15.00 за тон.

Схоче він заплатити фармерови за збіже, то заплатить, а не схоче — не заплатить. І той капіталїст всюди і на все наложив свою лапу. Нїкуди від него не втечеш, нїкудою його не обминеш.

Инший фармер думає часом "перехитрити" капіталїста, який не хоче в домашнім елевейторі платити хоч трохи відповідну ціну за збіже. Наймає той фармер сам ваґон, ладує в него збіже і відсилає до Форт Виліям. А звідтам дістає відомість, що навіть за ваґон не оплатило ся. Бо у Форт Виліям є нїхто инший, як той самий капіталїст.

Отже нї фармер не винен, що робітник платить дорого за фармерські продукти в містї, нї робітник не винен, що з фармера тягнуть останню скіру за рільничі машини та всї инші продукти, які виробляє робітник. Бо фармер віддає свої продукти за півдармо, а робітник з працї рук своїх не може вижити. Значить, як і фармера, так і робітника однаково визискує капіталїст, однаково тягне з них послїдні соки. Як і фармер, так і робітник продуктами своєї тяжкої працї кормлять і обслуговують сотки тисячів дармоїдів, які нїколи нїчого не випродуковують, а жиють гойно, по панськи.

А раз так воно є, то нї фармер робітникови, нї робітник фармерови не є жадним ворогом. Обидва вони є найголовнїйшими чинниками в суспільстві і обидва вони є найбільше покривдженими. І не ворогами вони є між собою, а приятелями. Їх лучить між собою одна-

кове їхнє тяжке економічне і полїтичне положенє в капіталїстичнім суспільстві, їх споріднює між собою, як то кажуть, спільна лиха доля.

Хтож є ті "добрі люди" і яка цїль їх роботи?

Тими "добрими людьми", що натроюджують фармера на робітника, а робітника на фармера є нїхто инший, як ті самі аґенти, наймити капіталїста. Се вони на кождім кроцї нашептують фармерови і робітникови, що вони терплять своє тяжке положенє один через другого та що фармер і робітник є взаїмними собі ворогами.

Що за інтерес мають вони в тім, що сїють ворожнечу між фармерами і робітниками?

О, вони аж надто добрий мають в тім інтерес. Пословиця каже, де два чублять ся, там третий користає, або в мутній водї добре карасї ловити. А аґенти якраз є тими людьми, що старають ся помутити між фармером і робітником воду, а тодї вони вже наловлять для себе карасїв.

Вони всїма силами старають ся, щоб між фармерами і робітниками не прийшло до згоди, бо вони дуже добре знають, що в злуцї сила. Лише представте собі на хвилину, що фармері і робітники зрозуміли своє положенє, сво-

ю силу і злучившись разом, проголосили клич: — "Хто не робить, той не їсть!"

Тоді, паничику, який би ти хитрий не був, то закачуй рукави і бери ся корчувати пні, або добувати вуголь. Годі тобі ловити карасі в мутній воді. Попробуй, яка то солодка праця. Попробуй працею своїх рук утримати себе. А тож хто таке видів: хату має тобі побудувати робітник, одіж для тебе має зробити робітник, нагодувати тебе має фармер. А якуж ти кому користь приносиш в своїм ледачім житю? Годі тобі жити паразітом на спині фармера і робітника. Іди і працюй, а не хочеш працювати, здихай не ївши.

Так сказалиб тим "добрим людям" фармер і робітник тоді, колиб вони зрозуміли своє становище як найважнїйших чинників в суспільстві і колиб вони, зрозумівши себе взаїмно, злучили ся разом в боротьбі за справедливість, за освобожене праці від визиску.

Капіталїстичні аґенти дуже сего боять ся, бо вони знають, що тоді прийшлаб для їх панів, капіталїстів і для них чорна година. І вони всїма силами старають ся посіяти ворожнечу між фармерством і робітництвом, старають ся не допустити до злуки сих двох чинників в одно

могутне тїло на ґрунтї економічної і полїтичної боротьби.

Колиж вони бачуть, що фармері починають шукати виходу з тяжкого економічного положеня, що фармері починають додумуватись, що не робітник а хтось инший чинить їм кривду і хочуть винайти виновника, то вони капіталїстичні наймити, знова приходять фармерови до услуг. Вони кажуть: треба тобі, фармерю, зорґанїзувати свою чисто фармерську орґанїзацію, яка буде обороняти твої інтереси. І фармер навіть не спамятаєть ся, як вони зорґанїзували вже для него орґанїзацію і видають ґазету, зробили все, бо вони "добрі люди" і їх дуже болить серце за фармера.

Але під чиїм проводом є та орґанїзація, хто нею керує і кому вона служить?

Та орґанїзація є під проводом тих самих аґентів, або богатих фармерів, які є членами капіталїстичних компаній та тростів і держать фарми лише для визиску праці других, але самі на них не працюють. Але все таки, коли потрібно, вони звуть себе фармерами. Розуміеть ся, вони тою партією керують, їм вона і служить. А зорґанїзували вони її тому, щоби не допустити фармерів орґанїзувати ся самим, або щоби не

допустити фармерів до порозуміня з робітниками.

Отже і тут рука капіталїста робить своє. Фармерови дуже тяжко в сїм розібрати ся, бо капіталїстична машина дуже хитро збудована. Робітники мають нагоду більше читати, сходити ся, слухати бесїдників, близше приглядати ся капіталїстичним махінаціям, тому вони лїпше розбирають ся в сих справах і старають ся не допускати капіталїстичних аґентів в свої ряди.

А фармерови дуже тяжко в сїм розібрати ся. Але час і гіркий досвід навчать фармера. Навчать і покажуть фармерови, хто є його приятель, а хто його ворог.

Ранше чи пізнїйше бідний та середний фармер пізнає, що робітник є його брат і друг по працї і долї, а капіталїст-визискувач є їхнїм спільним ворогом. А коли фармер, се спізнає, тодї він буде знати, кому простягнути свою руку, а кого в шию гнати.

КОЖДИЙ

робітник і фармер повинен читати передовсїм робітничі часописї!

Чому?

Бо робітнича часопись обговорює кожду подїю в краю і в світї лише зі становища інтересів робочого люду.

Одинокою робітничою часописею в Канадї є

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

що виходить в Віннїпеґу два рази на тиждень і коштує лише $4.00 на рік.

Хто читає "Українські Робітничі Вісти", виробляє собі суцїльний світогляд і може осудити кожду подїю в суспільнім житю.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" виступають проти кождого лайдацтва поповнюваного на робочім народї.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" доносять про робітничий рух на цїлім світї, про боротьбу робітничої кляси.

Хто хоче знати, як свідомі робітники думають про суспільні події, хто хоче навчити ся соціялїстичної думки, нехай читає передовсїм "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ".

Адреса:

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.